

Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика

Скопје, 31 мај 2024 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции¹ (ОФИ): прв квартал на 2024 година

- Во првиот квартал на 2024 година, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) изнесуваат 225.019 милиони денари и на квартална основа се зголемени за 14.178 милиони денари. Средствата на останатите финансиски институции учествуваат со 20,9% во средствата на финансиските институции². Анализирано по потсектори, пензиските фондови имаат најголемо учество од 65,6% во вкупните средства на ОФИ, а по нив следуваат осигурителните друштва со учество од 16,0%.
- Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во првиот квартал на годината, остварија квартално и годишно зголемување од 6,7% и 19,7%, соодветно, главно како резултат на зголемените средства на пензиските фондови, при дополнителен придонес и на повисоките средства на инвестициските фондови, осигурителните друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Позитивни движења кај двете основи се остварени и кај останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ, по потсектори

	Кв.1 2023	Кв.4 2023	Кв.1 2024	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно во ФИ)	Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.1 2024/Кв.4 2023		Кв.1 2024/Кв.1 2023			
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%	%
1. Финансиски институции (ОДИ и ОФИ)	987,191	1,077,379	1,079,117	1,738	0.2	91,926	9.3	100.0	
2. Останати депозитни институции (ОДИ)	799,190	866,538	854,098	-12,440	-1.4	54,908	6.9	79.1	
3. Останати финансиски институции (ОФИ)	188,001	210,841	225,019	14,178	6.7	37,018	19.7	20.9	100.0
3.1 Пензиски фондови	122,849	138,867	147,562	8,695	6.3	24,713	20.1	13.7	65.6
3.2 Осигурителни друштва	32,557	34,263	35,968	1,706	5.0	3,412	10.5	3.3	16.0
3.3 Инвестициски фондови	11,952	13,499	15,530	2,032	15.0	3,578	29.9	1.4	6.9
3.4 Финансиски друштва	9,481	11,191	11,545	354	3.2	2,064	21.8	1.1	5.1
3.5 Друштва даватели на финансиски лизинг	8,792	10,559	11,789	1,231	11.7	2,997	34.1	1.1	5.2
3.6 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,370	2,463	2,624	160	6.5	254	10.7	0.2	1.2

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение во категоријата финансиски институции (ФИ) се опфатени: останатите депозитни институции (ОДИ – банки и штедилници) и останатите финансиски институции (ОФИ).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се однесуваат на вложувањата во должнички и сопственички хартии од вредност³ со учество од 51,7% и 26,0%, додека на **страната на обврските** главно се обврски врз основа на техничките резерви на осигурувањето⁴ и капитални сметки, со учество од 54,6% и 35,7%, соодветно⁵.

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, прв квартал 2024 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Финансиски друштва		Лизинг друштва		Друштва за управување со пензиски и инвестициски	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	225,019		147,562		35,968		15,530		11,545		11,789		2,624	
Валуте и депозити	16,799	7.5	3,856	2.6	7,051	19.6	4,063	26.2	514	4.5	746	6.3	568	21.7
Хартии од вредност различни од акции	116,427	51.7	95,831	64.9	15,151	42.1	3,882	25.0	0	-	0	-	1,563	59.6
Кредити	18,994	8.4	1	-	208	0.6	0	-	10,095	87.4	8,674	73.6	16	0.6
Акции и останат сопственички капитал	58,609	26.0	47,441	32.2	3,402	9.5	7,566	48.7	24	0.2	3	0.0	172	6.5
Технички резерви на осигурување	2,424	1.1	0	-	2,424	6.7	0	-	0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	7,772	3.5	433	0.3	6,246	17.4	18	0.1	570	4.9	383	3.2	122	4.6
Нефинансиски средства	3,995	1.8	0	-	1,487	4.1	0	-	342	3.0	1,984	16.8	182	7.0
Вкупни обврски	225,019		147,562		35,968		15,530		11,545		11,789		2,624	
Кредити	14,129	6.3	0	-	97	0.3	0	-	4,648	40.3	9,332	79.2	52	2.0
Технички резерви на осигурување	122,798	54.6	100,311	68.0	22,488	62.5	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Останати обврски	7,775	3.5	94	0.1	3,473	9.7	103	0.7	2,463	21.3	1,238	10.5	404	15.4
Капитални сметки	80,317	35.7	47,158	32.0	9,911	27.6	15,428	99.3	4,434	38.4	1,218	10.3	2,168	82.6

Извор: НБРСМ.

- **На страната на средствата**, кварталниот раст во најголем дел се должи на зголемените вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, при помал, но позитивен придонес на валутите и депозитите и побарувањата врз основа на кредитите. Годишниот раст главно произлегува од повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, при дополнителен придонес на кредитите и останатите побарувања, а во услови на забележан пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, кварталното и годишното зголемување е резултат на повисоките капитални сметки и обврските врз основа на техничките резерви на осигурувањето, а во помал дел и на растот на кредитите и останатите обврски.

³ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции во согласност со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁴ Техничките резерви на осигурувањето содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животното осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

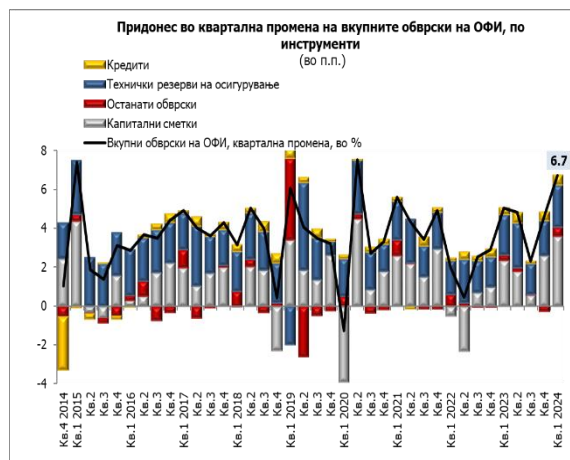
⁵ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Вкупните средства на пензиските фондови⁶ (задолжителни и доброволни)** бележат квартален раст од 6,3%. Анализирано по инструменти, нагорната квартална промена во целост произлегува од зголемувањето на вложувањата во должнички и сопственички хартии од вредност, во услови на пад на останатите побарувања и валутите и депозитите. Годишниот раст од 20,1% пред сè се должи на повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, при помало позитивно влијание и на останатите побарувања, а валутите и депозитите се намалени. **На страната на обврските**, кварталната и годишната промена во целост се резултат на повисоките капитални сметки и техничките резерви на осигурувањето.

Извор: НБРСМ.

⁶ НБРСМ тековно ја известуваат сите пензиски фондови коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), од кои три задолжителни и четири доброволни пензиски фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Овој квартал, **вкупните средства на осигурителните друштва**⁷ забележаа квартално зголемување од 5,0%, во поголем дел поради зголемените останати побарувања, сопственичките хартии од вредност и техничките резерви на осигурувањето, а во помал дел и поради должничките хартии од вредност и валутите и депозитите, во услови на остварен пад кај кредитите. На годишна основа, растот изнесува 10,5% и главно се должи на повисоките должнички и сопственички хартии од вредност и останатите побарувања, при помал, но позитивен придонес и на останатите инструменти. **На страната на обврските**, кварталната промена во најголем дел произлегува од зголемените технички резерви на осигурувањето, при дополнителен придонес и на останатите обврски, а во помал дел и на капиталните сметки. Годишниот раст на обврските пред сè е одраз на повисоките технички резерви на осигурувањето, при дополнителен придонес и на капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

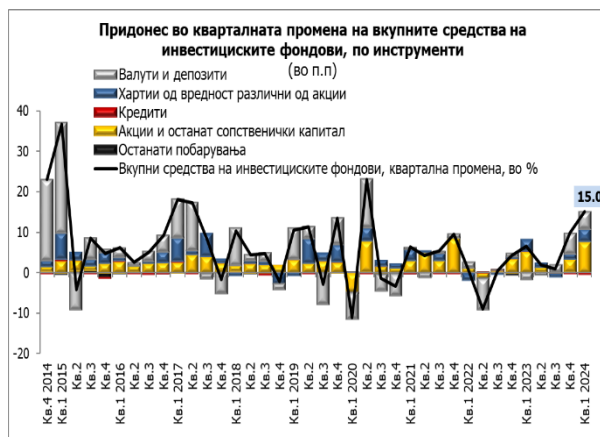
- Вкупните средства на инвестициските фондови**⁸, во првиот квартал на 2024 година, остварија квартален и годишен раст од 15,0% и 29,9%, соодветно. Притоа, промената кај двете основи во поголем дел произлегува од повисоките сопственички хартии од вредност, при дополнителен придонес и на валутите и депозитите и вложувањата во должнички хартии од вредност. **На страна на обврските**, кварталниот и годишниот раст произлегуваат од зголемените капитални сметки.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотното осигурување и пет за животното осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ) во моментов се опфатени дваесет и два отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците се опфатени дваесет и три инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- Во првиот квартал на 2024 година, **вкупните средства на финансиските друштва**^{9,10}, на квартална и годишна основа се зголемија за 3,2% и 21,8%, соодветно. Најголемиот дел од средствата на финансиските друштва се побарувања врз основа на кредити, во износ од 10.095 милиони денари, коишто бележат квартално и годишно зголемување од 3,5% и 23,9%, соодветно. **На страната на обврските**, кварталниот раст пред сè произлегува од зголемените капитални сметки, а во помал дел и од обврските врз основа на кредити, во услови на намалување на останатите обврски. Годишната промена во поголем дел е резултат на повисоките капитални сметки и обврските врз основа на кредити, при помал придонес и на останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

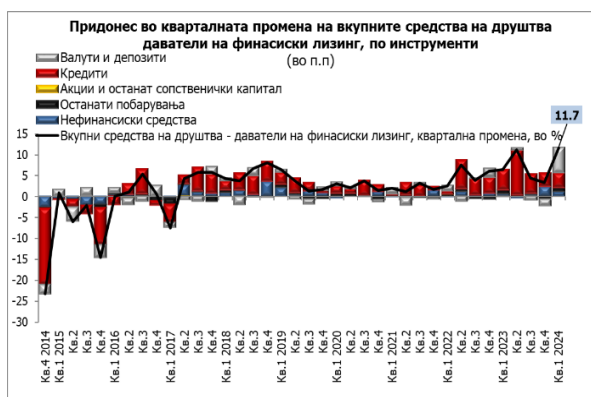
⁹ Во податоците тековно се опфатени триесет и пет финансиски друштва.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на друштвата даватели на финансиски лизинг¹¹**, овој квартал забележаа квартален и годишен пораст од 11,7% и 34,1%, соодветно. Најголемиот дел од средствата на овој потсектор се побарувањата врз основа на кредитите, коишто достигнаа 8.674 милиони денари и се зголемија на квартално и годишно ниво за 4,6% и 32,0%, соодветно. На страната на обврските, растот кај двете основи во најголем дел произлегува од зголемените обврски врз основа на кредитите, при помало позитивно влијание и на останатите обврски и капиталните сметки.

Во првиот квартал на 2024 година, **вкупните средства на друштвата за управување со пензиските и инвестициските фондови** се зголемени за 6,5% на квартална основа, во поголем дел како резултат на зголемените валути и депозити, а дополнителен придонес имаат и вложувањата во сопственички и должнички хартии од вредност, во услови на пад на останатите побарувања. На годишна основа, растот од 10,7% пред сè се должи на повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, при помал придонес и на сопственичките хартии од вредност, додека валутите и депозитите и останатите побарувања се намалени. На страната на обврските, кварталниот раст во целост произлегува од зголемените останати обврски, во услови на остварен пад на капиталните сметки. Анализирano на годишна основа растот се должи на повисоките капитални сметки и останатите обврски.

¹¹ Во податоците во моментот се опфатени девет друштва - даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоците

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците од вториот квартал на 2022 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetar_na_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 30 август 2024 година (референтен пресек заклучно со втор квартал на 2024 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).